

FUERO DE BRAÑOSERA: (ESTUDIO Y EDICIÓN CRÍTICA),
DE JOSÉ MANUEL RUIZ ASENCIO, FÉLIX MARTÍNEZ LLORENTE,
JOSÉ R. MORALA I JOSÉ A. BARTOL⁵

Presentem una nova edició de textos municipals en la qual participa i col·labora Félix Martínez Llorente, professor de la Universitat de Valladolid i membre del Consell Editorial de la nostra revista. És una obra col·lectiva dels tres autors esmentats *supra*, ell inclòs.

Es tracta del *Fuero de Brañosera*, una localitat de la província de Palència, i d'una diòcesi sobre la qual el mateix Martínez va publicar en aquesta revista, l'any 2014, l'article «Episcopologi francocatalà de la diòcesi castellana de Palència».⁶ Un bisbat que va ser restaurat al principi del segle XI amb la introducció al regne de Lleó de l'esperit cluniacenc i reformador de la mentalitat i l'organització eclesial que, sota el guiatge dels monestirs catalans i dels seus clergues, es comença a difondre per tota la península Ibèrica amb el patrocini i l'impuls del rei pamplonès Sanç III el Gran i dels seus successors al tron d'aquest regne.

En el cas que ens ocupa, però, es descriu i s'estudia el fur de Brañosera, un document previ molt més antic, d'aproximadament l'any 824, destinat essencialment a la repoblació d'una zona de la muntanya de Palència amb cinc famílies dutes allà pel comte de Castella Munio Núñez.

Malgrat la seva antiguitat, el text no es localitza fins al 1615, en un pergami del segle XII. El primer capítol de la present publicació és del professor José Manuel Ruiz i està dedicat a les fonts i l'edició crítica del *Fuero*. L'autor hi descriu els treballs d'investigació duts a terme entorn d'aquest text, entre els quals destaca el de l'insigne pare González Martínez Díez; després segueixen les fonts impreses del document; les transcripcions llatina i de la versió castellana; i l'examen detingut del fur, on es descriuen el lloc de Brañosera, els subjectes que figuren en el document, la seva datació i altres dades antroponímiques que ofereix.

El professor Martínez, per la seva part, es refereix al contingut historico-institucional del fur i, després, als llinatges dels comtes signants. L'autor descriu el marc territorial i polític de la zona de Brañosera, entre els regnes d'Oviedo i de Toledo, i el règim politicojurídic del comtat castellà en el qual s'integra, que en aquell moment era un districte del regne de Lleó. Ve després l'estudi pròpiament dit del contingut del *Fuero*: el règim de possessió que es disposa per a la nova població del lloc (ocupació *res nullius* o de *bona vacantia*); la nova vila que es funda, com a aldea d'homes lliures que formen una entitat municipal encara primigènia; els privilegis

---

5. Burgos, Instituto Castellano y Leonés de la Lengua, 2020, 292 p. (Beltenebros; 36).

6. *Revista de Dret Històric Català* (Barcelona, Societat Catalana d'Estudis Jurídics), núm. 13 (2014), p. 49-100.

i les exempcions que s'atorguen als seus habitants, que gaudeixen de les seves heretats en «prestimonio», amb determinades prestacions personals i impositives (segons la capacitat econòmica de cada un), i l'erecció d'una nova església dedicada a sant Miquel. En la segona part Martínez ja se centra en el llinatge del comtes signants, Munio Núñez i la seva esposa Argilo, els descendents dels quals confirmen successivament la carta foral atorgada fins al 998.

El tercer capítol del llibre, dels professors Morala i Bartol, s'ocupa d'analitzar les característiques lingüístiques del text posant-lo en relació amb els models de llengua utilitzats en la documentació notarial de l'època. En si, se'n fa un examen morfosintàctic, graficofonològic, i lèxic i toponímic.

Reconegut avui com un document històric de referència per a Castella i Lleó, la seva publicació és una mostra més de la dinàmica activitat de recerca que duen a terme els historiadors castellanolleonesos per a la recuperació de les seves fonts del dret.

Josep Serrano Daura

Universitat Internacional de Catalunya